

Ik verdedig de schapen

Arie Geelhoed, de spelbreker

Nederlands Dagblad 12-07-2008 (door Maarten Vermeulen)

Hij noemt zichzelf een ouderwetse evangelical, een van de weinigen die is overgebleven sinds de verwoestende storm van het postmodernisme door christelijk Nederland trok. Hij trekt hard van leer tegen nieuwigheden, in zijn ogen vrijwel altijd dwalingen die gelovigen van het rechte spoor leiden. Arie Geelhoed is geen profeet, zegt hij zelf. “Ik ben een wachter die ziet dat de vijand eraan komt”.

Arie, doe het niet. Dat zeiden zijn vrienden toen ze hoorden van het interview. Niet ten onrechte, zegt hij. “Ik heb slechte ervaringen met de pers. Dan vertel ik mijn verhaal en staat het heel anders in de krant. Maar ik heb ervoor gebeden. En ik heb al zo’n

slechte reputatie, daar kan niks meer aan kapot”.

Er kan niks meer kapot, maar er valt misschien wat te repareren. Hij probeert het: “Het enige dat ik wil bestrijden is de karikatuur: een fundamentalist met het schuim op de lippen, die leeft op botsingen, die daarvan geniet. Maar ik vind het verschrikkelijk. Ik zoek altijd en overal de harmonie, dus ik moet totaal tegen mijzelf ingaan”.

Dat is op het eind van het gesprek, waarin hij tweemaal tranen wegslikt, een keer bijna omhoog veert en tientallen zinnen laat eindigen in het niets, opnieuw begint en ten slotte toch iets heel anders zegt. Het is alsof er een dam doorbreekt, een spraakwaterval eindelijk de kans krijgt vrijuit te vallen. Na afloop wil hij graag bidden: “Geef dat het een integer verhaal wordt, Heer”.

Arie Pieter Geelhoed uit Middelburg leidt geen gemakkelijk leven. Daar zijn redenen voor, maar ook uit zichzelf neemt hij het bestaan niet licht op. Het is gemengd, antwoordt hij op de vraag of hij wel van het leven kan genieten. “Gemengd, zoals het een christen past”. Dat hij bang is opnieuw als fundamentalist in de hoek te verdwijnen, is niet zo gek. Je voelt de neiging opkomen deze kleine man niet al te serieus te nemen. Omdat hij zo stellig is, zo hard, omdat zoveel anderen hem ook links laten liggen. Omdat hij schiet op alles wat beweegt in christelijke kring, met zijn website en nieuwsbrief vol kritische beschouwingen over Doelgericht Leven, de Nieuwe Bijbelvertaling, de Evangelische Omroep en christelijke voormannen als Willem Ouweneel. Omdat het lijkt alsof hij het altijd beter weet.

Volgens Geelhoed zelf is het een van de principes die een profeet achtervolgen. Niet dat hij zichzelf beschouwt als Oudtestamentische ziener, maar hij weet wat het volk Israël deed met profeten. “Als het volk afweek van de wet, stuurde God zijn profeet. Tot de wet en de getuigenis, hield hij Israël voor. Ik zou nu zeggen: terug naar de Bijbel. Maar Achab noemde Elia de ‘beroerder van Israël’. Ik ben de onruststoker, de spelbreker. Wie het Woord brengt, wordt niet populair. De meerderheid die zijn eigen gang wil gaan, vindt je lastig. En ik heb een onaantrekkelijke boodschap: het gaat niet goed, we missen het Bijbelse spoor”.

HELP, JEZUS, ZEI IK, EN DE GEESTEN VERDWENEN

De eerste keer dat hij volschiet, is als hij vertelt over de vrede van God die hij ‘s ochtends ervoer na een nacht vol angst voor demonen. Hij was in aanraking gekomen met tovenarij, vertelt hij het halfuur daarvoor. Althans, hij had gezien hoe iemand anders een occulte rite uitvoerde en sindsdien was hij bang. Opgejaagd, van zijn studentenkamer in Rotterdam naar zijn ouderlijk huis in Middelburg, steeds heen en weer. Totdat het niet meer ging en hij in zijn nood leerde bidden. “Ik voelde zo nadrukkelijk dat er iets aanwezig was, dat ik riep: Help, God! Help, God!”

Niet zo heel verwonderlijk voor een jongen die opgroeit in een randkerkelijk gezin. Een paar jaar voor die gedenkwaardige nacht vol angst vonden zijn ouders de weg terug naar de hervormde kerk, al kon hij niks met de uitleg van zijn moeder die zei dat hij het ‘gewoon moest geloven’. Zijn broer was inmiddels wel christen geworden, maar had Arie nooit het evangelie uitgelegd. “Ik had nog nooit een Bijbel opengeslagen”.

Behalve angst, was er ook lichamelijk verval. Zijn gezondheid was altijd al zwak geweest, als zijn vrienden op de fiets naar Veere reden, zat hij bij zijn broer achterop. Maar rond zijn twintigste bereikt zijn conditie een dieptepunt. Met een uiterste krachtsinspanning behaalt hij zijn propedeuse economie, maar de klap die hij oploopt, komt hij nooit meer helemaal te boven. Hij werd volledig arbeidsongeschikt verklaard toen bij hem de vermoeidheidsziekte ME werd geconstateerd.

Toen hij tot God riep, kreeg hij antwoord. “De naam Jezus kwam in mij op, want God wil benaderd worden via zijn zoon. Dat bedacht ik mij niet op dat moment, ik had iets anders aan mijn hoofd. Ik riep: Help, Jezus! En op datzelfde moment greep de Heer in en verdwenen de boze geesten. Dat duurde tien minuten, toen kwamen ze terug. En daarin zie ik het wonder dat God mensen tegemoet wil komen. Anders zou ik nog kunnen denken dat het toeval was, maar Jezus stond toe dat de geesten terugkwamen. Nu wist ik wat ik moest doen: Help Jezus, zei ik meteen. En de geesten verdwenen definitief”.

ER WOEDT EEN GEESTELIJKE STRIJD OM DE CHRISTENEN

God zette de rem op zijn leven, zegt Geelhoed. En die zit er nog steeds. In de gang staat een kist aardappels, een voorraadjie om toch te kunnen eten als ze bij de groenteboer niet meer te krijgen zijn. Want zijn voedselallergie woekert voort, hij leeft voornamelijk op bintjes en bananen. “En nog wat dingen, gekookte wortels, thee, water en soms een beetje gehakt. Het voelt alsof je altijd griep hebt”.

Hij noemt zijn ziekte een zegen. Het zette hem stil en hij is van God afhankelijk om weer in beweging te komen. Ook in de Bijbel zijn mensen te vinden die beproefd worden, zegt hij. Job, bijvoorbeeld. “Die werd uiteindelijk rijk gezegend ja, maar in mijn geval denk ik dat het meer iets is als bij Paulus. Een doorn in het vlees om mij nederig te maken. Dat heb ik nodig. Net als Gideon, die al zijn soldaten moest wegsturen: Je moet er zo weinig overhouden, dat voor iedereen duidelijk is dat Ik het ben die Israël verlos, zei God”.

Die les probeert Geelhoed te onthouden. Zodra hij denkt dat hij het zelf kan, dat hij zelf iets voorstelt, is de zalving weg, gelooft hij. “Als God iets doet, is dat genade. Dan doet Hij dat omdat ik zwak genoeg ben. Ik heb erg geworsteld met mijn ziekte en ook veel nagedacht over de uitspraak dat je moet danken voor alle dingen. Dat God alle dingen laat meewerken ten goede. En toen ik op een dag weer zo’n hoofdpijn had dat ik niets anders kon doen dan wachten, ben ik op mijn knieën gegaan en heb ik in geloof gebeden: Heer, ik dank u voor mijn hoofdpijn, want het moet meewerken ten goede. En op dat moment kwam de blijdschap van de Heer als een golf over mij heen”.

Maar die blijdschap is niet vanzelfsprekend. Hij raakte de vrede kwijt nadat hij in een charismatische gemeente werd gezegend door een medechristen. Hij was totaal verrast door de voorganger, die de toehoorders opriep elkaar de handen op te leggen. “Een man boog zich naar mij toe en zegende mij. Ik dacht meteen: dit voelt niet goed. Het contact met God in mijn geest was weg. Thuis ben ik tot de Heer gaan roepen om hulp en bevrijding. Na een uur of twee kwam de vrede terug”.

Geelhoed weet het zeker: er woedt een geestelijke strijd om christenen. En hij ziet het. Hij leest hardop voor uit Handelingen 20, waar de apostel Paulus de oudsten van Efeze toespreekt. “Paulus gebruikt het beeld van een kudde, waarover herders moeten waken. Er komen grimmige wolven, voorspelt hij, mannen die verkeerde dingen preken. En de herders moeten waken. Dat is de strijd. Ik verdedig de schapen”.

DE DEUR STAAT OPEN EN ALLES WAAIT NAAR BINNEN

Tussen 1986 en 1996 leefde Geelhoed in een vacuüm. Zijn gezondheid liet weinig toe en hij beperkte zijn blik tot de plaatselijke Baptistengemeente, waar hij leiding gaf aan een Bijbelstudiegroep. Het voelde alsof hij een reuzensprong had gemaakt in een tijdmachine, zegt hij, toen hij na tien jaar zijn ogen liet gaan over de evangelische wereld. “Alles was anders geworden. De paus was

van een valse leraar een geliefde medebroeder geworden. De mensen zijn gaan denken dat katholieken ook fijne christenen zijn. Het gevolg is dat ze katholieke boeken lezen en de mystici steeds meer voet aan de grond krijgen. Vroeger zei iedereen dat we van katholieken niks te leren hebben, nu hoor je: het zijn toch gelovigen, dus...”

Hij struikelt over zijn woorden als hij vertelt hoe evangelicale leiders de katholieken omarmen als medegelovigen. Hij is er boos over, verontwaardigd. Iemand als kardinaal Simonis die in een interview voor EO-radio zegt dat hij niet zeker weet dat hij in de hemel komt, verschrikkelijk! “Dan heb je niks begrepen van het plaatsvervangend sterven van Christus. En toch hebben mensen de brutaliteit om te beweren dat er eigenlijk geen verschil is, dat de katholieken net als wij het evangelie brengen”.

Dat is nogal een forse uitspraak, dat vindt hij ook. Maar iemand moet het doen. “Als je dit zegt, wordt je gelyncht. Geestelijk gelyncht. Maar ik zeg niks anders dan alle evangelicals dertig jaar geleden zeiden. De katholieken zijn niet veranderd, wij zijn veranderd”.

Hij ziet de schade die ‘allerlei wind van leer’ aanricht. De gerichtheid op de Bijbel, het rationeel onderzoeken van de Schrift, is verdwenen in de meeste christelijke kerken. En nu staat de deur wagenwijd open en kan alles zo naar binnen waaien. “Je kunt met de Bijbel aankomen wat je wilt, maar het enige wat ze willen is ervaring, of het ‘werkt’ is maatgevend”.

‘Het zou kunnen’, zegt hij enigszins diplomatiek, maar als je goed luistert, gelooft Geelhoed niet dat er ook goede dingen zitten in alle veranderingen die hij signaleert. Hij ziet ze niet, althans. Dat zijn reactie iets angstigs heeft, noemt hij terecht. Er is veel reden om angstig te zijn in deze tijd. Domweg geloven dat het wel goed komt omdat de Heer zijn kerk in stand houdt, kan niet zonder fundament, het Woord. En dat is weg, vindt hij. “Ik heb Jezus lief. En Jezus zegt: Wie mijn geboden heeft en ze bewaart, die is het, die Mij liefheeft. Niet degenen die staan te worshippen, dat staat er niet. Als je de doorzichtigheid van de Bijbel ontkent, en dat doen heel veel mensen, als je zegt: we komen er niet uit, we weten het niet zeker, dan snij je de communicatielijn met God door”.

Kom bij Geelhoed niet aan met het idee dat je de Bijbel moet ‘vertalen’ naar de huidige tijd. Want dat betekent dat je kunt doen met de Bijbel wat je wilt, dat God troonsafstand doet. “Of beter: dan heb jij God afgezet. Dan interpreteer je de Bijbel zoals het je uitkomt. Maar de geboden van Jezus liggen vast”.

STEEDS ZIE JE AVAL EN BEGINT GOD OPNIEUW

De toekomst bij Geelhoed is somber. Als een weerman wijst hij de donkere wolken een voor een aan. Hij heeft geen hoop op een massale terugkeer naar het Woord. De opwekking die veel van zijn evangelische medegelovigen verwachten, komt er niet. Sterker nog, het omgekeerde zal gebeuren. De tijd van de grote geloofsafval is begonnen, zo lijkt het. En dat is niet te stoppen, want het moet gebeuren, zo staat het in de Bijbel. Hij leest uit 2 Thessalonicenzen, waarin Paulus schrijft dat de gemeente niet te snel moet denken dat de wederkomst van Christus al heeft plaatsgevonden. ‘Want eerst moet de afval komen’, draagt Geelhoed voor. Hij leest uit de NBG-vertaling van 1951, de Nieuwe Bijbelvertaling vindt hij te vrij vertaald.

“Als je de kerkgeschiedenis bekijkt, zie je dat er altijd afval is geweest. Het menselijk hart heeft de neiging om te dwalen. Steeds zie je afval en begint God opnieuw. Maar hier staat dé afval, alsof het een gebeurtenis is. De afval van gelovigen vindt niet alleen in Nederland plaats, maar wereldwijd”.

Fundamentalist, zo wordt hij genoemd. Hij is even stil als hem dat wordt voorgehouden. Hij ontkent heftig: “Ik ben een traditionele evangelical”.

Ultraorthodox dan? “Nee, nee, nee! Mensen doen alsof ik een extremist ben, maar alleen degenen die liefde tot de waarheid hebben, liefde tot de Bijbel, liefde tot de God van de Bijbel, die hebben een anker. Als je losgeslagen bent, drijf je mee in de richting waarheen de wind waait”.

Dat hij vaak alleen staat, of slechts een klein groepje getrouwen achter zich vindt, is koren op zijn molen. Weer wijst hij op de afval die moet komen. “Er is zo’n ontstellend gebrek aan kennis. Langzamerhand geldt dat ook voor kennis over de basis van het evangelie. Ik vraag me wel eens af: die mensen zitten allemaal in de kerk, maar waar geloven ze eigenlijk in? Je moet wel in de Jezus der Schriften geloven, en in het ware Bijbelse evangelie, wil je behouden worden”.

Maar waar zijn ‘die mensen’ dan te vinden? Zitten de kerken vol met gelovigen die ten onrechte denken dat ze gered zijn? Geelhoed schrikt een beetje terug. Zo heeft hij het ook weer niet bedoeld. “Als die mensen gewoon Jezus aanvaarden als zoon van God, en als ze erop vertrouwen dat ze door zijn offer uit genade behouden worden, dan... Kijk, er zijn grote en kleine dwalingen. Maar een aantal is ernstig, vooral op de langere termijn. Wie zich afvraagt of de slang uit Genesis misschien symbolisch was, gaat echt nog niet verloren. Maar je gaat wel op een bepaalde manier met de Schrift om en dan krijg je de glijdende schaal. Dat is met veel dingen zo: je kunt je afvragen of ik mij hier zo druk over moet maken, maar ik ken de kerkgeschiedenis. Als je de onfeilbaarheid van de Bijbel loslaat, is het gebeurd”.

DE INQUISITEUR DACHT OOK DAT GOD HET WILDE

Zijn waarschuwend e-mails genieten enige bekendheid in christelijk Nederland, zijn website met kritische beschouwingen trekt ongeveer honderd bezoekers per dag. Internet is een uitkomst voor de lichamelijk zwakke Geelhoed. En het is effectief, zegt hij. In de loop der jaren kreeg hij enkele duizenden reacties. Onlangs liet een voorgangerechtpaar weten dat ze zijn kritiek ‘zo rustig en liefdevol’ vonden. Anderen beweren juist het tegenovergestelde en noemen zijn stukken liefdeloos en hard.

Op de vraag of hij eigenlijk van roomsen houdt, antwoordt hij onmiddellijk met ja. Maar het lukt hem niet altijd het kwaad los te koppelen van de mensen die er bij horen. “Bij bepaalde figuren, echt valse leraars, is dat moeilijk”.

Zoals Willem Ouweneel. Al eerder viel die naam, ook toen omgeven door wantrouwen en boosheid. “Ik geloof niet meer in zijn integriteit. Maar goed, wie ben ik? Ik bestrijd hun leringen, maar uiteindelijk zal ik verantwoording moeten afleggen aan God. En Ouweneel ook. Ik kan geen definitief oordeel vellen, maar ik kan wel zeggen dat hij enorme schade heeft aangericht”.

Ouweneel is bijna een obsessie voor Geelhoed, al vindt hij zelf dat het meevalt. Feit is dat de twee voortdurend met elkaar in de clinch liggen. “Ik zoek hem niet op”, zegt Geelhoed, “maar ik verzet mij tegen bepaalde ontwikkelingen en dan kom ik hem steeds tegen”.

Begin vorig jaar probeerde Ouweneel de horzel publiekelijk van zich af te slaan met een artikel in Uitdaging. ‘Er is een kleine, maar ijverige groep mensen die blijkbaar een ‘bediening van achterdocht hebben ontvangen’, schrijft de theoloog. Gekscherend kort hij de ‘bediening’ af tot BVA. ‘Zij stort zich op bekende dienstknechten van God om al hun woorden na te vlooiën om maar iets negatiefs te vinden. (...) Ook al probeer ik nog zo duidelijk uit te leggen wat ik bedoel, het helpt niet. Zo zaait de BVA overall onrust.’ Verder in het stuk verwijt hij de BVA ‘bekrompen fundamentalisme’.

“Dat was helemaal tegen mij gericht”, weet Geelhoed.

Hoe kan het dat twee mensen die beiden zeggen God te dienen, zo tegenover elkaar staan? “De inquisiteur dacht ook dat God het wilde. Het gaat erom: heb je goed in de Bijbel gekeken? Als ik zie wat er gebeurt... Ik heb daarover gehuild...”

Hij valt stil, slikt iets weg. Dan zachter: “Die mensen weten niet wat ze doen, als ze Ouweneel volgen”.

Later komt hij erop terug: “Het is bewogenheid, verdriet, verontwaardiging en plicht. God heeft mij gaven gegeven om dingen te doorzien. Daarom ben ik ook zo kwaad dat Ouweneel met zijn postmoderne gebeuzel, want dat is het, die eenvoudige mensen een rad voor ogen draait. Dat vind ik verschrikkelijk!”

Het evangelische establishment, waaruit dat precies bestaat blijft onduidelijk, laat hem niet binnen, zegt Geelhoed. Ze weigeren de dialoog aan te gaan. Talloze onbeantwoorde brieven vormen zijn bewijs: ze moeten hem niet. En ook in de christelijke media wordt hij niet gehoord. Een cordon sanitaire, noemt hij het. Al laat hij sommige blaadjes niet meer binnen. “Ik was daar zelf een beetje ontmoedigd door. Dus heb ik gebeden om een deur in de pers, dat staat al een maand op mijn lijst. Nou, kijk eens wat er gebeurt”.

RAPPORT

Arie Pieter Geelhoed (1953) woont in Middelburg, is getrouwd en heeft vier kinderen. In 1999 voltooide hij een rapport onder de titel *Wat is er aan de hand in de evangelische wereld?* Daarin signaleert hij onder meer verschuivingen op het gebied van Schriftgezag. Met enige regelmaat verstuurt Geelhoed een nieuwsbrief waarin hij nieuwe onderwerpen aansnijdt. Recente voorbeelden zijn de Emerging Church en een vermeende opwekking in Florida. Op zijn website www.solcon.nl/apgeelhoed zijn alle artikelen van Geelhoed terug te vinden.